

te steken. De meerdere welvaart van haar zuster liet haar onverschillig, maar wel steeg 't bloed haar naar de wangen en voelde zij een stekende pijn wanneer Anna dan bij 't heengaan, met een medelijdenden blik op haar en haar kleine meisje soms zei:

„Weet je wat Mat, je moet maar eens aankomen. Er is nog wel 't een en ander van mij en de kinderen, dat wij niet meer dragen kunnen, maar jij zal er nog wel wat goeds uit maken. Ik had 't al aan de moeder van de meid willen geven, maar als je zelf arme familie hebt, is 't toch nog beter besteed.”

Zielsgraag zou Matje dan gezegd hebben, dat zij niets noodig had, maar zij keek naar de schamele plunje van het kind en zij bracht zich te binnen, dat 't geen Anna afdankte nog meer dan bruikbaar was. Zij begreep, dat zij zoo iets niet weigeren mocht en zij knikte en trachtte een dankbetuiging te stamelen.

Op een anderen keer kwam haar moeder en stelde haar zuchtend een paar rijksdaalders ter hand. Zij had ze uitgespaard op 't huishoudgeld, hoe wist ze zelf niet want vader keek zoo nauw toe. Eigenlijk verkeerde zij in doodsangst, dat hij het merken zou. 't Was toch God geklaagd, dat zij op haar ouden dag nog moest leeren liegen en haar man bedriegen. Matje keek haar strak aan en gaf haar toen het geld terug, maar Hein haalde de schouders op en zei lachend dat moeder met die gekheid van zijn vrouw maar geen rekening moest houden, zij konden 't best gebruiken en als moeder weer wat uit kon sparen hield hij zich aanbevolen.

Hein voelde dat alles niet. Matje's familie kon het goed doen, hij zelf had hard werk om rond te komen, dus als hij wat krijgen kon nam hij het aan en de meer of minder kiesche wijze waarop het gegeven werd kon hem niet schelen. En langzamerhand werd het Matje ook onverschillig; het beetje fierheid dat haar nog restte verloor zij geheel, zij was tevreden als Hein maar niet morde. Nu was het voornaamste voor haar om 't hem en het kind zoo goed mogelijk te geven. Voor die twee leefde zij immers alleen, wat kon 't haar schelen of de anderen haar met minachting behandelden? Als kleine Matje en Hein maar van haar hielden, als hij maar nooit spijt kreeg, dat hij getrouwd was en het kind, in vergelijking met andere kinderen, niet te veel te kort schoot. Zij deed zoo haar best, zij worstelde tegen het prikkelbare, zenuwachtige gevoel dat haar bij de minste kleinigheid zoo hevig kon doen schrikken, dat haar ongeduldig maakte als Hein wat luidruchtig was, dat haar kon doen ineenkrimpen wanneer de kleine meid 't haar soms lastig maakte. Zij wilde zich beheerschen, en zij voelde, met hoeveel angst wist zij zelf alleen, dat zij overwonnen werd door een vijand machtiger dan zij, die met haar pogingen spotte. De kleine benauwdheden die zij in den beginne slechts gehad had als er iets was dat haar aangreep, vermenigvuldigden zich en werden veel heviger. Ze deed nog wel al haar huiselijke bezigheden, maar met onbegrijpelijke inspanning. Tegen haar wil was zij soms genoodzaakt haar dochtertje tot stil zijn aan te manen als 't kind speelde of zong. Zij kon 't niet